

Muv po polsku!

„Muv po polsku!“ Chalan sa nahne ponad stôl a kričí Anke rovno do tváre. Rozumie mu skoro všetko. Povedal asi toto: „Hovor po poľsky! Nerob sa, že si stadeto. Mám uši aj oči, ty si náš človek, tak so mnou nehovor po anglicky, počuješ?!“ Ten chlapec už niekoľko týždňov hľadá robotu, býva v prízemnom byte so *zedníkom* Janem, *opravárom mobilných telefónů* Pavlem a dvomi čakatelkami na robotu Oľou a Igou z Poľska. Ony dve strávia pol dňa usilovným vysedávaním na nete a prezeraním inzerátov. Vypíšu si kontakty, na potrhanej mape urobia centrofíxkou bodky a vyberú sa do mesta. Vždy spolu. Dohodli sa, že jedna bez druhej si robotu nenájdu. Pavel príde vždy v ten istý čas, zavrie sa v izbe, otvorí si pivo a volá priateľke celé hodiny cez nejaký hacknutý paušál. Jan príde chvíľu po ňom, poprepína telku a potom si na panvici zmieša dokopy zopár Tesco value produktov. Všetci nakupujú výrobky v bielo-modro-červenej edícii, „ve farbách našich vlajek“, ako hovorí Jan. Pre poriadok si na všetko v chladničke napísali mená. Pavel si robí aj čiarku na fľaši s mliekom. Zdalo sa mu, že Jan si z jeho mlieka odlieva do svojej nesky.

Anka to všetko dobre pozná, lebo len donedávna tam bývala s nimi. Prepínala telku na vysedenom gauči. Varila na panvici, z ktorej už zišiel teflón a začínajúca hrdza farbila všetko jedlo do červenkava. Listovala si v časákoch, ktoré si kupovali Oľa s Igou, aby sa dočítali o britských celebritách z prvej ruky. „Victoria Beckham mi še nepodoba!“ povie Oľa. „David Beckham mi še podoba,“ povie Iga. Odsťahovala sa, keď si našla prácu na miestnom úrade práce. Išla sa spýtať a oni ju hneď posadili do kancelárie. Zmenila sa situácia, zrazu mala papiere a ktosi bol ochotný pozrieť sa na jej diplom. Preložený, podpísaný, potvrdený pečiatkou. Anka vtedy videla na screen saveri Panenku Máriu, ako otvára a zatvára plášť, aby jej požehnala. Nad hlavou mala svätožiaru z dvanástich hviezdíček. Koniec bicyklovania zo stanice s hotovosťou v ruksaku. Zrazu mala vlastnú šálku v kuchynke a od stola v teplej a suchej kancelárii pomáhala zosúladiť dopyt a ponuku pracovných miest.

Poliakovi Jacekovi pomohla s bývaním. Bol celkom stratený. Len kým došiel na úrad práce, trvalo mu to dva dni. Názov ulice sedel, len on sa nevybral na ulicu ako *street*, ale na ulicu ako *road*. Road bola na druhom konci Londýna. Keď prišiel na nesprávne miesto, bol dokonale utrmácaný z

cesty autobusmi. Za tri hodiny jazdy mohol prejsť z Varšavy kus cesty. Do hôr alebo smerom k moru. Tu prešiel za ten čas len pár pásiem. Autobusy boli predsa lacnejšie ako metro. Ľutoval, že si na cestu nepripravil sendvič z mäkkého toastového chleba. V tureckom bufete ukázal na otáčajúci sa ražeň a dostal kebab large *eat here*, čiže na tanier. Kto nevie ani ceknúť po anglicky a ešte má aj strach, dá za nezjediteľnú porciu mäsa hlúpu sumu a zvyšok musí nechať tam, kým sa nenaučí vypýtať si *take-away* a najlepšie bez cibule. „Tolik? To dělá Tesco value nákup na týden, když si chci lahodit!“ povedal by na to Jan.

Na druhý deň sa Jacek dostavil do správneho úradu. Anka cítila už od stola, aký je spotený zmeskou čerstvoprist'ahovaleckého strachu a včerajšou cibuľou. Mesiacovitá slovanská tvár na ňu pozerala modrými očami s bezfarebnými riasami. Anke prešlo hlavou, aké rôzne spôsoby škaredosti sú. Iné pre Angľanov, iné pre Poliakov. Jedných volala moriaci, druhých zemiaci. Jedni boli červení cez bezpigmentovú pleť, akoby sa hnevali. Tí druhí zas akoby sa večne hanbili. Keď ukázala na kolónku *address*, ktorú nechal nevyplnenú, Jacek povedal: „Nemieškam.“ Tak zavolala Janovi, aby už nehľadali spolubývajúceho, a poslala ho na svoju bývalú adresu. Odvtedy si Jacek myslel, že Anka bude jeho anjel strážny. Keď mu však ani po pár týždňoch nedokázala nájsť robotu, bol už celkom zúfalý. Tento týždeň nebude mať z čoho zaplatiť nájom a Jan mu povie „No jo, na dvorku polský ambasády je prý docela hezkej trávník, pučím ti stan.“

„Muv po polsku!“ kričal, keď mu Anka vysvetľovala, že bez angličtiny ho ani na stavbe nezoberú, ani v sklade a už vôbec nie za pokladňu. „A čo mám hovoriť za pokladňou?! Poviem *hello*, odpípam nákup a potom sa spýtam *Plastic or paper?* a dám im tašku! Čo to nezvládnem, keď to hocijaká tlstá černoška zvládne?!“ Anka mu rozumela takmer všetko. Jej babka bola Goralka, s mamou chodila každé leto na jarmoky do Poľska a cez zimu učila skupinky Poliakov snoubordovať na tatranských svahoch. Zúfalý rozkaz „Muv po polsku!“ ju rozplakal. Kolega od vedľajšieho stola vypratá Jaceka z kancelárie, sotil ho oproti radu čakajúcich pred budovou a niečo mu výstražne zakričal v juhoafrickej angličtine. Anka si šla spraviť čaj do svojej šálky s nápisom *Think pink*. Sadla si za stôl a snažila sa pokračovať normálne ďalej. Bielka očí mala počarbané červenými žilkami a ako sa jej triasol hlas, slovanský prízvuk zvýraznel. Slová sa mäkko lepili k sebe, nedokázala ich správne dávkovať. Každú vetu musela dvakrát zopakovať. V telefóne ktosi nahnevane povedal: „Am I the

fucking last British person on Earth?!“

Večer vystrela dáždnik a vyšla na ulicu. Objemná čierna žena sediaca na schodoch pred budovou na ňu sykla: „You Polish crap!“ Anka sa na ňu ani nepozrela, zatiahla si šnúrky pri krku a dopla patentky až po vrch. Myslela na to, že tento dážd' je v Tatrách snehom a ona ostane už len chvíľku a potom pôjde vďaka našetreným librám v novej výbave na svah. Cez rok pracuje, cez snehovú sezónu učí Poliakov boardovať. Londýnska hmla sa čoskoro vyzráža do podoby dosky, topánok, kombinézy a okuliarov s farebným sklom, cez ktoré vidno ružovo aj v hmle.

Tate Gallery blues

„Rutina sú zrnká ruženca. Nudí sa len pohan,“ hovorila Anke starká. Po príchode do Londýna sa snažila rýchlo si vybudovať novú každodennosť. Začalo sa to tak, že otvorila dvere bytu a ako sa nadýchla vzduchu v ňom, bola rozhodnutá ísť odtiaľ čo najskôr preč. Kufor a tašku si položila do svojej nastávajúcej izby. Nebolo tam nič, len posteľ, skriňa bez poličiek, zrkadlo a vedľa neho fľak. Kufor buchol o dlážku a ozvena v prázdnom priestore jej ten úder vrátila. Ďalej bolo počuť už len zvuky z telky, kde sa Oľa a Iga snažili rozumieť britským idolom. Anka sa už všetkým predstavila. Medzi položením kufra a zajtrajším hľadaním práce bol priestor, ktorý nevedela vyplniť. Vždy doteraz bolo všetko viac-menej jasné. Teraz čelila fľaku na stene, sivým obliečkam a kope voľného času.

Zaklopala na dvere Pavlovi. Ich izby susedili a spod prahu sa šíril nekonečný tlmený rozhovor na linke Londýn – Ostrava. A ešte pach cigariet. Anka si jednu vypýtala a šla sa posadiť pred dom. Na lavičku s výhľadom na diaľnicu. Dom bol možno posledný v Londýne. Šieste pásmo, ďalej už len stromy, ploty a cesty. Anke sa zdalo, že videla prebehnúť čierneho koňa a na ňom džentlmene v plášti. „Když sem poprvé přišel po půl roku domů, chtěl sem si vytetovat na to spláslé břicho švabachem BUCHTY,“ povedal Jan, keď raz takto sedeli spolu na lavičke a pili plechovkové pivo. „Poslouchal sem Landu, nenáviděl černochoy, Angličany, Pakistánce a miloval svou maminku. Pak sem přišel domů, přežral sem se buchety a musel letět naspátky, protože mi nedali dovolenou. Jěšte sem měl práškovéj cukr u pusy, když se letadlo zvedalo.“ Anke sa zdali Janove *průpovědky* trápne, ale za to, čo

povedal o buchtách, ho chytila okolo pliec. Štrngli si plechovkami. Ešte dve a Jan zavesil do vzduchu zúfalú túžbu pohladkať jej buchtu. Anka típla cigaretu, pohladkala ho po hlave a vrátila sa do izby s fľakom na stene. Na druhý deň si na nete našla iné bývanie a do týždňa sa presťahovala. Bližšie k práci. Ďalej od plechovkového piva a myšlienok na mamu. Jan si večer, keď sa Anka balila, pustil strašne nahlas Landu a potom zavolať mame z Pavlovho telefónu s nekonečným kreditom.

Po ceste do nového bytu úplne premokla. Kufor a tašku hodila na dlážku. Voda stečená z kufra urobila na stene fľak. To bolo posledné zúfale gesto, sľúbila si. *Think pink!* Na druhý deň nešla z práce rovno do bytu, ale prešla mostom k novej Tate Gallery. „Vstupy do muzea jsou tady povědčině zadara. Chod' se kouknout, já to už všechno viděl,“ povedal na lavičke Jan. Do obrovskej industriálnej budovy sa zmestil Ankin voľný čas neobmedzene. Prechádzala z poschodia na poschodie, prečítala si všetky popisky, dala si kávu a na ďalší deň prišla znovu. Keď sa jej minuli exponáty, zmenila galériu. Vedela, že keby tam nezašla, čaká ju izba s fľakom a spolubývajúci, ktorí v nedeľu grilujú párky vo vozíku zo supermarketu.

Na papierové obaly, chrániace ruku pred horúcou kávou, si písala odkazy sama sebe a vešala si ich na nástenku nad stolom v kancelárii. *I love challenges! Think outside the box! Just keep on keeping on! Step by step and smile (if possible).* Potom ešte zbierala pohľadnice a všelijaké letáky, aby si ich mohla dať na stenu v izbe. Pozvánky na akcie, flyere od diskoték a vizitky umelcov. Prekryli fľak na stene a stlmili ozvenu. Rozmýšľala, že koncom týždňa zájde s kolegami na futbal a zistí, či sa jej Beckham vlastne *podoba*, alebo nie.